

کرونا

فرصت جهش

فرهاد اسماعیلی

مدیرکل سابق آموزش و پرورش استان فارس

آموزش همکاران در گام نخست

شیوه آموزش و اداره کلاس‌های درس مجازی ابزارهای خاص خود را می‌طلبد. از جمله این ابزارها می‌توان به ویرایشگرهای متن، نرم‌افزارهای صفحه‌گسترده، نرم‌افزارهای تولید ارائه، ابزارهای ضبط، میکس و تدوین صدا و تصویر، ابزارهای کار روی تصویر و ابزارهای برگزاری و اداره جلسات تدریس مجازی و وبینارها اشاره کرد. همچنین، در اغلب رشته‌های تحصیلی، ابزاری خاص مخصوص همان رشته، به‌عنوان جایگزین آموزش حضوری، وجود دارند.

بسیاری از همکاران فرهنگی در ابتدای این سال تحصیلی با این نرم‌افزارها آشنایی کافی نداشتند، اما لزوم آموزش از راه دور، استفاده از آن‌ها را غیرقابل اجتناب می‌نمود. تنها راه‌حل باقی‌مانده در این میان، آموزش سریع همکاران در سطح استان بود. اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا به صورت سلسله‌مراتبی ابتدا در سطح اعضای خود و سپس در سطح استان به آموزش سرگروه‌های درسی نواحی و مناطق اهتمام کردند. انتظار می‌رفت سرگروه‌های درسی مناطق و نواحی نیز به نوبه خود این آموزش‌ها را به سایر همکاران معلم، دبیر، مربی و هنرآموز انتقال دهند. به این وسیله، آشنایی نسبی با این ابزارها و رفع نیازهای اولیه همکاران صورت پذیرفت.

درس‌نامه؛ حرکتی برای برقراری عدالت آموزشی

با توجه به شرایط آموزش از راه دور و نبود دسترسی مناطق دورافتاده و کم‌برخوردار استان فارس به امکانات آموزش مجازی مانند رایانه، تلفن‌های هوشمند و ارتباط پرسرعت اینترنت، به ابتکار ریاست اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا، کار تولید و تنظیم درس‌نامه‌ها به تمام مطالب کتاب‌های درسی گسترش یافت. هدف از این کار تهیه نسخه چاپی این درس‌نامه‌ها در سطح منطقه و ناحیه کم‌برخوردار برای دانش‌آموزان این مناطق و نواحی است تا به این صورت عدالت

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ سالی متفاوت از کلیه سال‌هایی بود که ممکن است هر شخصی در دوره کاری خود تجربه کند. مهرماه در حالی آغاز شد که شرایط سخت کرونا از نیمه سال قبل، آموزش را به انعطافی متفاوت از همیشه مجبور کرد. تدریس مجازی و دورکاری به ابزار و موادی نیاز داشت که شاید تاکنون آن‌چنان که باید به آن پرداخته نشده بود.

مجموعه‌ای از توانمندترین همکاران استان در گروه‌های آموزشی به همراه دیگر همکاران فعال استان آغازگر جهادی بودند که سخت و گاه غیرممکن می‌نمود. فعالیت‌های استان را این گونه می‌توان برشمرد.

آموزشی رعایت شود و از عقب‌ماندن این دسته از دانش‌آموزان جلوگیری شود. در مجموع، صدها عنوان درس‌نامه به قلم یا تأیید اعضای گروه‌های آموزشی استان فارس در دسترس عموم قرار گرفته است.

بازدیدها، کیفیت‌بخشی با ابزار نظارتی

آموزش از راه دور گرچه فرصت بازدیدهای حضوری را از بخش آموزش گرفت، اما زمینه را برای بازدیدهای مجازی بیشتری از کلاس‌ها فراهم کرد. بر همین اساس، بنا به ابتکار کارشناس مسئول اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا، در سال تحصیلی گذشته طرحی با عنوان «بازدید از هزار کلاس درس» کلید خورد. این برنامه به همت و برنامه‌ریزی و زمان‌بندی دقیق و موردی ایشان پیگیری شده و در پایان دوره آموزشی سال گذشته بیش از ۱۵۰۰ مورد بازدید از کلاس درس در سامانه فراهم‌شده وزارت ثبت شد.

وبینارها

سرگروه‌های درسی مناطق و نواحی و سایر همکاران فرهنگی، از ابتدای مهر ۱۳۹۹ تا پایان شهریور ۱۴۰۰ بیش از ۲۳۰ وبینار روی بستر فراهم‌شده توسط اداره کل آموزش و پرورش استان فارس برگزار کردند. دقت داشته باشید، این تنها گوشه‌ای از وبینارهای برگزار شده یا شرکت‌شده توسط اعضای گروه‌های آموزشی است و وبینارهای دیگری روی بسترهای خارج از اداره کل نیز برگزار شده‌اند. این وبینارها با اهداف و موضوع‌هایی مانند هم‌فکری و تبادل نظر در سطح‌های داخلی و استانی، آموزش عمومی و تخصصی همکاران فرهنگی در سطح استانی، تبیین اهداف و شیوه‌نامه و هماهنگی برای اجرای جشنواره‌ها و مسابقات کشوری و استانی و سایر هماهنگی‌های لازم انجام گرفته‌اند. ده‌ها هزار شرکت‌کننده در وبینارها، از فرصت‌های فراهم‌شده برای بازآموزش و آموزش‌های نوین بهره‌برند.

جشنواره‌ها و مسابقات؛ تغییر روش با حفظ اهداف

در طول هر سال تحصیلی جشنواره‌ها و مسابقات بسیاری در سطح استان و کشور با عنوان‌های گوناگون و در رشته‌های متعدد برگزار می‌شوند. از جمله این جشنواره‌ها می‌توان به «رشد، نوجوان خوارزمی، الگوهای برتر تدریس، و مسابقات آزمایشگاهی و پژوهشگاهی» اشاره کرد. متولیان اغلب این مسابقات و جشنواره‌ها حوزه معاونت اداره کل است، اما در تمامی مراحل برگزاری آن‌ها نقش اعضای گروه‌های آموزشی پررنگ است. تبیین و تنظیم شیوه‌نامه و تقویم اجرایی، ثبت‌نام و پیگیری کار همکاران و دانش‌آموزان مشتاق، آموزش و راهنمایی شرکت‌کنندگان، داوری و اعلام نتایج و تشویق برگزیدگان، از جمله فعالیت‌های اعضای گروه‌های آموزشی در ارتباط با این جشنواره‌ها و مسابقات هستند. علاوه بر این، چندین دبیرخانه درسی در سطح اداره تکنولوژی گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا وجود دارند که خود متولی برگزاری برخی جشنواره‌ها و مسابقات به صورت مستقیم خواهند بود.

تشویق و امتیازدهی؛ ابزاری برای قدردانی از همکاران

با وجود اینکه صدور تشویق‌نامه‌ها از اختیارات حوزه معاونت اداره کل آموزش و پرورش است، از دیگر اقدامات اعضای گروه‌های آموزشی، شناسایی همکاران توانمند، تلاشگر، نوآور، صاحب سبک و لایق در سطح استان است. شناسایی این همکاران به منظور معرفی ایشان برای تشویق و قدردانی از تلاش‌های آن‌ها در جهت افزایش انگیزه و القای حس قدردانی صورت می‌گیرد.

تولید محتوای چندرسانه‌ای؛ سرمایه‌ای برای سال‌ها

دقت داشته باشید، تمامی امور ذکر شده در بندهای پیشین، در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، بدون بهره‌گیری از فضای مجازی عقیم می‌ماند. رکن اساسی در بهره‌گیری از فضای مجازی، تولید محتوای چندرسانه‌ای است. گرچه آمار کمی دقیقی از محتواهای تولیدشده وجود ندارد، اما به جرئت می‌توان به تولید هزاران ساعت محتوای دیداری و شنیداری، هزاران صفحه محتوای متنی و صدها آزمون برخط الکترونیکی اشاره کرد. در نظر داشته باشید، اعضای گروه‌های آموزشی با وجود تدریس هفتگی در کلاس‌های درسی خود، همچنین انجام تمامی وظایف ذکر شده، به صورت شبانه‌روزی در تمامی روزهای هفته برای تولید و انتشار محتواهای چندرسانه‌ای کوشش کردند. همکاران بسیاری از کتاب‌ها را به صورت کامل به محتوای الکترونیکی مجهز کردند و بانک‌های اطلاعاتی بسیاری در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت.

شبه‌آزمون‌ها؛ آمادگی برای آزمون‌های اصلی

به ابتکار اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزشی و تولید محتوای استان در تمامی درس‌های متوسطه‌های اول و دوم، برجسته‌ترین همکاران گروه‌های آموزشی شبه‌آزمون‌هایی را با استانداردهای آزمون‌نهایی طراحی و در اختیار دانش‌آموزان قرار دادند. این شبه‌آزمون‌ها با هدف رفع استرس دانش‌آموزان طراحی و اجرا شدند. ده‌ها هزار دانش‌آموز از این طرح استقبال کردند و سؤالات به صورت جدی بررسی و تحلیل شدند.

ساخت دستگاه CNC توانمندی، حمایت و نوآوری

با توجه به محدودیت‌های موجود، یکی از اتفاق‌های نادر در این دوره، طراحی و ساخت یک دستگاه صنعتی CNC به صورت کامل و حرفه‌ای در یکی از مدرسه‌های شهرستان اقلید بود. این طرح با حمایت مستقیم دفتر مدیر کل و رئیس اداره تکنولوژی انجام گرفت. صرفه‌جویی بیشتر از ده‌میلیارد ریالی تنها یکی دستاوردهای این طرح بود. این دستگاه از وسایل آموزشی در رشته‌های صنعتی محسوب می‌شود.

این سال با تمام فراز و فرودهایش، دردهایش و ناخوشی‌هایش تمام شد. شاید مهم‌ترین دستاورد آن را باید باور به توانمندی و قدرت انعطاف همکارانمان دانست؛ همکارانی که در هر شرایطی شجاعانه و ایثارگرایانه پای جهاد با جهل ایستاده‌اند.